

закономірностей рухової діяльності та умінь використовувати їх у повсякденному житті; на основі теорії будувати методiku навчально-виховного процесу з фізичного виховання; підсилення теоретико-практичного змісту навчально-виховного процесу з фізичного виховання щодо організації власного ЗСЖ.

Висновок. Характеризуючи теоретичні основи формування КЗСЖ студентів, необхідно її розглядати у процесі культурного розвитку суспільства і людини, що функціонує в культурному середовищі, носить культурні цінності. У своїй основі КЗСЖ, як і кожна з видів культури, має духовну і матеріальну сторони, тому науково-теоретичні знання необхідно раціонально використовувати в повсякденному житті. Іншими словами, в основі КЗСЖ лежить засвоєння як теоретичних, так і практичних знань з використанням рухових умінь і навичок у різних умовах життєдіяльності.

Список використаних джерел

1. Завидівська Н. Професіоналізм викладача – важливий аспект формування навичок здорового способу життя у вищій школі /Н.Завидівська //Рідна школа. – 2005. – №5. – С.8-9.
2. Зайцев В.П. Технології, які формують здоров'я в освітньому просторі кафедри фізичного виховання і спорту /В.П.Зайцев //Теорія та методика фізичного виховання. – 2006. – №2. – С.20-21.
3. Кирильченко С.М. Дослідження у студентів індивідуальних мотивів і потреб до занять фізичною культурою та спортом /С.М.Кирильченко, А.О. Аркуша //Теорія та методика фізичного виховання. – 2007. – №12. – С.35-41.
4. Кондрашова Л.В. Концепція «взаємодії моральних і психологічних якостей у змісті педагогічного професіоналізму» /Професійне ставлення майбутнього вчителя: монографічний огляд /За редакцією д.п.н., професора Л.В.Кондрашової. – Кривий Ріг. 2006. – 327с. – С.247-265.
5. Платонов К.К. Структура и развитие личности /К.К.Платонов. – М.: Наука, 1986. – 255 с.
6. Сергеева О.Н. Управление процессом формирования здорового образа жизни детей и подростков /О.Н.Сергеева //Образование. – 2002. – №5. –С.98-102.

Н.В.Гордісько,
аспірант,
Криворізький ДПУ

ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ ПОКАЗНИК ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

У статті теоретично обґрунтовано роль емоційної стійкості як необхідного показника професіоналізму майбутнього вчителя. Розкрито суть даного поняття та особливості його прояву в контексті професійної діяльності педагога, як фактора його стабільності.

Ключові слова: емоційна стійкість, емоційні фактори, емоції.

В статтє теоретически обосновано роль эмоциональной устойчивости как необходимый показатель профессионализма будущего учителя. Розкрито

гуть данного поняття и особенности его проявления в контексте профессиональной деятельности педагога, как фактора его стабильности.

Ключевые слова: эмоциональная устойчивость, эмоциональные факторы, эмоции.

The article deals with the theoretical substantiation of role of emotional firmness as a necessary index of future teacher's professional experience. The essence of the term and peculiarities of its displaying in the context of professional activity of teacher as his stability factor are revealed.

Key words: emotional firmness, emotional factor, emotions.

Сучасні умови розвитку суспільства вимагають подальшого вдосконалення якості освіти, яка виступає основою підготовки висококваліфікованих, творчо мислячих фахівців. Складність сьогодення полягає у падінні престижу знань, зміні характеру цінностей студентської молоді. Високий рівень знань, умінь і навичок, які виступають важливою характеристикою сучасної освіти, багато в чому визначається емоційно-ціннісним ставленням студентів до навчання.

Проблема професійного розвитку фахівця, становлення його професіоналізму успішно розробляється в психології праці, професійній педагогіці. У сучасній особистісно зорієнтованій педагогіці й психології почуттєво-вольова сфера педагога у цілому розглядається як одна з провідних професійно-важливих якостей його особистості, від якої багато в чому залежить ефективність навчання і формування емоційно забарвлених стосунків суб'єктів педагогічної діяльності, успішність педагогічного спілкування. Основна увага приділяється вивченню питання емоційного взаємовпливу в процесі педагогічного спілкування, способів установаження взаєморозуміння, досягнення сприятливого психологічного клімату в навчанні й вихованні як провідних умов самореалізації педагога й учнів, їхнього особистісного зростання (Р.Бернс, О.О.Бодальов, У.Глассер, О.М.Кулеба, А.К.Маркова, Л.М.Мітіна, К.Роджерс, Т.Г.Сирицо, О.Я.Чебикін).

Питання емоційної стійкості особистості вивчали вітчизняні і зарубіжні дослідники, серед них Л.М.Аболін, А.В.Алексеев, Ю.С.Бабахян, К.В.Вілюнас, Л.П.Гримак, Р.Лазарус, Д.Каплан, В.Мак-Дауголл, Х.Мюррей, Д.Рапопорт, Р.Йоркс.

У психологічній літературі відводиться значне місце вивченню ролі емоцій у житті та діяльності людини, однак слід зазначити далеко неоднозначний підхід психологів до розв'язання цієї проблеми.

Усе вищесказане зумовило предмет статті, а її мета – необхідність формування емоційної стійкості майбутніх педагогів як необхідного показника професіоналізму.

Ще С.Л.Рубінштейн попереджав, що молодий педагог, перш за все, повинен розвивати у собі емоційну стійкість, щоб долати труднощі в педагогічній діяльності, також відзначав поєднання у «структурі вчителя» протилежних за своєю суттю якостей – вольової усталеності і послідовності з терплячістю, вимогливості й суворості з пом'якшуючим їх «сприятливим»

ставленням, вказує на значні, рідко усвідомлювані, перевантаження емоційної сфери вчителя. Тому впоратися з труднощами педагогічної діяльності, на думку вченого, спроможна лише емоційно зріла особистість, і щоб не деградувати як особистість, учитель повинен просуватися у своєму емоційному розвитку. Р.Кутепов, Т.Маркар'ян, Т.Брунер уперше запропонували включати до експериментальних програм підготовки педагогів спеціальні вправи для вироблення рівноваженості, емоційної виразності.

Ефективність педагогічної праці досягається високим рівнем розвитку трьох інтегральних характеристик особистості педагога – педагогічного напрямку, психолого-педагогічної компетентності, емоційної стійкості.

Однак, у роботах зарубіжних і вітчизняних педагогів і психологів аспект формування емоційної стійкості майбутніх педагогів засобами виховного процесу у вищій школі системно та комплексно не достатньо вивчався. Тому дослідження шляхів і умов формування емоційної стійкості студента соціально необхідна, важлива педагогічна проблема, яка вимагає вивчення, осмислення, узагальнення.

Однією із найбільш актуальних науково-практичних проблем у педагогіці є проблема емоційної стійкості, оскільки діяльність педагога відноситься до розряду стресогенних, вимагаючи великих резервів самоконтролю та саморегуляції.

Емоційна стійкість є дуже важливою складовою емоційно-вольового компоненту психологічної підготовки особистості до майбутньої професійної діяльності, яка забезпечує ефективний розвиток інших компонентів, таких, як мотиваційний та оціночний.

Емоційна стійкість людини в цілому при різноманітних емоціогенних впливах виражається у стабільності її поведінки. Стійкість до труднощів, терплячість до поведінки інших людей називається толерантністю.

Залежно від переваги в досвіді людини відповідний настрій стає стійким, характерним для неї. Необхідно цінувати гарний настрій, культивувати його, адже він стимулює до активної плідної діяльності, покращує стосунки між людьми. Відомо, що людина може в певній мірі регулювати свій настрій зосереджуючи свідомість на позитивних сторонах життя, перспективах його покращення.

У словниках знайдемо твердження, що термін «стійкість» походить від прикметника «стійкий» і означає: по-перше, той, хто стоїть, тримається твердо, не хитаючись, не падаючи; по-друге: не підвладний хитанню, постійний, стійкий, твердий. У психологічній літературі з проблем емоційних станів виділено такі ознаки окремих сторін емоційної стійкості як особистісної характеристики. Емоційну стійкість розглядають як прояв волі, підкреслюючи, що вона зумовлює здатність людини регулювати власні емоції і долати стан підвищеного емоційного збудження при виконанні складної діяльності. П.Б.Зільберман та інші дослідники визначали емоційну стійкість як інтегральну особливість особистості (психіки), що характеризується такою взаємодією

емоційних, вольових, інтелектуальних, мотиваційних компонентів психічної діяльності, яка забезпечує оптимально успішне досягнення мети діяльності в різних емотивних ситуаціях.

Це визначення видається нам більш точним, ніж визначення, включене в психологічний довідник психолога в 1996 році, не тільки тому, що в ньому емоційна стійкість розглядається як властивість особистості, а не лише психіки, але й тому, що воно містить перелік включених у нього компонентів психічної діяльності, серед яких фігурують як емоційні та вольові, так і інтелектуальні й мотиваційні компоненти.

Емоційну стійкість розглядають і як особливість темпераменту людини, при чомуляє їй надійно виконувати цільові завдання діяльності за рахунок оптимального використання резервів нервово-психічної емоційної енергії.

Польський дослідник Я.Рейковський виділяв два аспекти виявлення емоційної стійкості:

а) людина є емоційно стійкою, якщо її емоційне збудження, незважаючи на найсильніші подразники, не перевищує порогового рівня;

б) людина є емоційно стійкою, якщо, незважаючи на найсильніше емоційне збудження, в її поведінці не спостерігаються порушення.

Досліджуючи феномен емоційної стійкості педагога, ми опираємося на визначення емоційної стійкості як психологічної характеристики дорослої людини, яка представляє людину емоційно зрілою особистістю. Стійкість, у свою чергу, характеризує непохитність емоційних станів і процесів перед деструктивними впливами внутрішніх і зовнішніх умов. Ми розглядаємо емоційну стійкість як інтегральну якість психіки, яка виражається у здатності підтримання стану, так званого, зайвого емоційного збудження під час виконання важкої справи і поведінки в складній життєвій ситуації.

Безперечним є факт, що у процесі педагогічної діяльності емоційна стійкість зменшує негативний вплив сильних емоційних стресів, попереджає виникнення стресу, сприяє проявам готовності діяти у напружених ситуаціях. Це один із психологічних факторів надійності, ефективності й успіху діяльності у вчительському середовищі, яким і є педагогічна діяльність. Необхідно зазначити, що емоційна стійкість являє собою цілісну характеристику особистості, яка забезпечує її готовність протистояти стресогенному впливу у різних ситуаціях, і вона містить, за словами К.М.Левітана, здатність витримувати найбільше збудження і емоційну напругу, яка виникає під впливом стресів, а також здатність зберігати без зайвих перешкод для діяльності високий рівень активації. Звичайно, що емоційна стійкість формується одночасно із розвитком цілісності особистості і залежить від типу нервової системи людини, її соціального досвіду, від набутих раніше навиків поведінки, а також від рівня розвитку основних пізнавальних структур особистості.

Таким чином, емоційна стійкість у науковій літературі трактується як взаємозв'язок і взаємообумовленість стабільності й мінливості. Виходячи з цього, переконуємось, що емоційна стійкість педагога є інтегративна якісна

характеристика його як суб'єкта педагогічної діяльності, яка відображає високий рівень стабілізації установок, емоційно-вольових процесів і станів. У педагогічній професії особистісні якості відіграють визначальну роль, оскільки завдячуючи їм педагог має можливість послабити чи нейтралізувати негативні емоційні фактори, згладити конфліктні ситуації, які постійно виникають у процесі роботи.

Список використаних джерел

1. Аболин Л.М. Эмоциональная устойчивость и пути ее повышения // Л.М.Аболин// вопросы психологи. – 1989. – №4. – С.141-148.
2. Гузій Н.В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: моног. / Наталія Василівна Гузій. – К.: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2004. – 243 с.
3. Аршава І.Ф. Аспекти імпліцитної діагностики емоційної стійкості людини: моног. / І.Ф.Аршава, Е.Л.Носенко. – Д.: Вид-во. ДНУ, 2008. – 468 с.
4. Кондрашова Л.В. Гармонізація інтелектуального та емоціонального факторів навчання у забезпеченні якісної освіти учнів: навч.-метод. посібник. / Л.В.Кондрашова, Н.Є.Федоринова, А.Г.Міняйленко. – Кривий Ріг: КДПУ 2008. – 274 с.

*Г.П.Половина,
кандидат фіз.-мат.наук.
С.М.Голоденко,
Криворізький ДПУ*

**ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АКТИВНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ**

У статті розглянуті питання використання методу активного спостереження для формування та розвитку пізнавального інтересу при експериментальних методах навчання фізики.

Ключові слова: інтерес, демонстрація, експеримент, метод, спостереження, особистість.

В статье рассмотрен вопрос использования метода активного наблюдения для формирования и развития познавательного интереса при экспериментальных методах обучения физике.

Ключевые слова: интерес, демонстрация, эксперимент, метод, наблюдение, личность.

In the article the question of the use of method of active supervision is considered for forming and development of cognitive interest at the experimental methods of studies of physics.

Keywords: interest, demonstration, experiment, method, supervision, personality.

Разом із радикальними суспільними змінами і розбудовою незалежної України зазнає істотного реформування освітня галузь. Важливим напрямком освітніх реформ є становлення загальноосвітніх навчальних закладів нового